

UKA13-imit atuutilersumik uranimik aamma aatsitassanik qinngornilinnik piiasarnermik attueqqusinnngilluinnarnerup atorunnaarsinnissaannik Inatsisartut akuersissuteqarnissaannik Inatsisartut aalajangiussinissaannut siunnersuut.

(Inuussutissarsiornermut Aatsitassaqaarnermullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussinermut ilisimatitsissut

(Inuussutissarsiornermut Aatsitassaqaarnermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeenera

Matumuuna uranimik aamma aatsitassanik qinngornilinnik piiasarnermik

”attueqqusinnngilluinnarnerup” atorunnaarsinnissaannik Inatsisartut akuersissuteqarnissaannik Inatsisartut aalajangiussinissaannut siunnersuut saqqummiutissavara.

Atortussiassanik aatsitassanik tamatumunngalu pingaaruteqartutut sulianut suliassaqaarfik Namminersorlutik Oqartussat 2009-mi tiguaat. 2009-mi Namminersornerup atuutilernerata kingornatigut suliassaqaarfik taanna takussutissaavissortutut Namminersorlutik Oqartussat tigusaraat. Aatsitassaqaarfiusumiippat aatsitassat suut tamarmik, aatsitassanimmi radiop qinngorneqanngitsunik piiaanermut naleqqiullugu aatsitassat radiop qinngornillit piiarneqarnissaat inatsisitigut tunngasutigut tunngavigisami immikkoortitsivigineqanngillat.

Oqaluttuarisaanikkut tunngaveqartumik uranimik aatsitassanillu radiop qinngornilinnik allanik piiaanissamut ”attueqqusinnngilluinnarnerup” eqqunneqarnissaa pillugu politikikkut aalajangiisoqarpoq. Aatsitassarsiornermut akuersissutini tamani ingerlatseqatigiiffiit aatsitassanik tamanik, taamaallaat aatsitassat radiop qinngornillit pinnagit, ujartuisinnaanerannik allassimasoqassasoq attueqqusinnngilluinnarnerup nassatarisimavaa.

2011-mi pisuni marlunni ingerlatseqatigiiffiit aamma aatsitassanik radiop qinngornilinnik ujartuisinnaanerannik akuersissuteqartoqarpoq, tassungali atatillugu erseqqissarneqarluni ingerlaseqatigiiffiit kingusinnerusukkut nammineq pisutut aatsitassap radiop qinngornilik nassaarisimasinnaasap atornissaanut akuerineqassanngitsut.

Nunatsinni piffinni arlalinni aatsitassat qaqutigoortut nassaarinerannut atatillugu uranimik nassaartoqarpoq. Aatsitassat qaqutigoortut aamma uranimik akulinnik piiarneqarnissaat ajornakusuussaaq – pinngitsoorneqarsinnaaniluunniit.

Taamaattumik politikikkut aalajangiussatut attueqqusinnngilluinnarnerup atorunnaarsissanera imaluunniit attatiinnassanera pillugu aalajangiussisariaqarpugut.

Inatsisartuni maani attueqqusinnngilluinnarnerup atorunnaarsinnissaa aalajangiutissagutsigu alloriarnerit tulliat tassaassaaq isumannaatsumik aatsitassarsiorneq uranimik akulimmik ingerlatsinermut sinaakkutissanik pilersitsiniarluni paasiniaanerup annertunerusup Naalackersuisunit aallartisartinnissaa. Suliaq aallartinneqareerpoq. Ukiup affaani kingullermi Naalackersuisut Nunatsinnit attueqqusinnngilluinnarnerup atorunnaarsissinnaaneranut kingunerisassat pillugit apeqqummut tunngasumut Danmarkilu qanimut oqaloqatiginnissimapput. Tassunga atatillugu maannakkut atuuttuusutut inatsiseqarnermut tunngasutigut sunik killissaqartoqarnera, aammalu uranip avammut tunineqassanerani Kalaallit Nunaata nunani tamalaani pisussaaffiit sorliit naapertuutsissanerat annertuumik paasineqarsimapput. Soorunami suliaq maannakkut suliareriigaq tunngavigalugu suliaqaqqissaagut.

Aatsitassarsiorfimmu uranimik akulimmik piomasagaatit tassaassapput ingerlatsinerup avatangiisitigut, isumannaallisaanikkut, peqqissutsikkut aammalu inuiaqatigiinni piujuartitsisutut iluseqartutut pissanera, piomasagaataasussallu nunani tamalaani pitsaanerpaatut periusaasutut isigineqartut naapertorlugit issanerat.

Nunarsuarmi tamarmi nunat 30-t sinnerlugit uranisiortuupput, nunanilu taakkunani misilittakkat takutippaat uranimik piiaallunilu avammut tunisineq nunani tamalaani maleruagassanut naapertuutsitsisutut pisinnaasoq.

Qitiusutut suliaqartut ilaat, soorlu Canada, Australia, USA aamma EURATOM inatsisilersuinermit nakkutilliinermillu ineriartortitaqarsimapput, tunngaviatigut pingaarnertut assingusumik siunertaqartumik, oqaatigineqarsinnaasutullu ”pitsaanerpaatut periutsimik” pilersitsisuusutut, naak naalagaaffigisani ileqquusut politikikkikullu pissutsit najoqqutaralugit piviusutut ilusilersorneri allanngorarsinnaagaluartut. Taamaattumik iluseq uagutsinnut pitsaanerpaaq ugartussavarput.

Siunitsinni suliassaq nunani tamalaani suliaqartunut annertuumik attaveqarfiginissaannik isumaqarpoq. Nunat tamalaat atomip nukinganik aqutsisoqarfiat (Det internationale atomenergiagentur (IAEA)) qitiusutullu suliallit allat oqaloqatigissavagut. Tamakku saniatigut Naalagaaffiup nunani tamalaani pisussaaffimminut tamanut naapertuutsitsisutut ilusilerlugu uranimik aatsitassanillu radiop qinnngornilinnik avammut tunisineq isumannaarlugu aaqqissuussivimmik Danmarki peqatigalugu inissiissaagut.

Inatsisitigut tunngasutigut sinaakkutaasussat isumannaarnissaasa saniatigut Kalaallit Nunaanni innuttaasunik oqaloqateqarnissaq Naalackersuisunut pingaaruteqarpoq. Qanoq sapinngisamik pitsaanerpaamik aatsitassarsiornermik uranitalimmik malitsigisaanillu avammut tunisinermik isumaginnissinnaaneq pillugu oqallinnermi soqutigisaqaqatigiit, oqartussaasut allallu tamarmik peqataanissaat pingaartuuvoq. Naalackersuisunit innuttaasut peqataatinnissaat assut pingaartinneqarpoq, pilersinniakkanillu arlalippassuusinnaasunik suliniutit pillugit innuttaasunik annertunerusumik peqataatitsinermik aammalu paasisitsiniaanissamik siunertaqartut Naalackersuisut suliaqarfiginerit ingerlateqqippaat.

Pisoqarfimmiippugut aatsitassarsiorfiusup Kalaallit Nunaata siunissarigaa naatsorsuutigisariaqarlutigu. Tassaniipput Kalaallit Nunaata siunissaanik isertitat pingaarnertit

isumannaarniarlugit inissisimaffigisassaat, tassaniipporlu suliffissaaleqinerup
qaffakkiartorneranik unitsitsinissatsinnut periarfissaqarfipput.

Taamatut oqaaseqarlunga oqallilluarnissamut kissaappassi.